

EDINOST

Glasiilo Slovenskega političnega društva za Primorsko

sv. edinstvo je meo.e

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in sabote o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 35 kr., v Gorli in v Ajdevšini po 45 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Torrens, «Nova tiskarna».

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Torrens» «Nuova Tipografia»; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Nova pomoč delalcu

(Konec.)

Določbe za mlade pomočnike in za delavke:

Mladi pomočniki so pomočniki do vspolnjenega šestnajstega leta.

Otroci se pred vspolnjenim dvanajstim letom za pravilna obrtna opravila vporabljati ne smejo. Mladi pomočniki mej vspolnjenim dvanajstim in vspolnjenim štirinajstim letom smejo se uporabljati za pravilna obrtna opravila, akonjih delo ni zdravju kvarljivo in ne zadržuje telesnega razvoja in ne stavlja zaprek postavnej šolske dolžnosti. Teh mladih pomočnikov delo pa vender ne sme trajati nad osem ur na dan. Trgovinski minister, sporazumevši se z notranjim ministrom in zaslišavši trgovsko in obrtno zbornico, mora naredbinim potom oznameniti tista nevarna ali zdravju kvarljiva obrtna opravila, pri katerih se mladi pomočniki ali delavke nikakor ne smejo porabljati, ali pa le pogojno. Otročnice smejo se še le po minolih štirih tednih za njih porodom porabljati za pravilno obrtno delo.

Mladostni pomočniki se ne smejo po noči, to je v času od 8-e ure zvečer in do 5-e ure zjutraj porabljati za pravilna obrtna dela. Trgovski minister pa, sporazumevši se z notranjim ministrom, sme za določene razrede obrtne, oziraje se na podnebne razmere in druge važne okolnosti, naredbinim potom primerno preurediti omenjene meje nočnega dela ali sploh dovoliti, da mladi pomočniki delajo po noči.

Obrta gospodarji, ki mladim pomočnikom dela dajo, naj o njih imajo zapisnik, kateri obsega ime, leta, stanovišče teh pomočnikov, ime in stanovišče njihovih starišev, oziroma

varuhov, nadalje čas vstopa in izstopa. Ta zapisnik je na zahtevo predložiti obrtnemu oblastvu.

Otroci pred spolnjenim štirinajstim letom se v fabriških obrtovanjih ne smejo porabljati za pravilna obrtna dela.

Mladi pomočniki mej vspolnjenim štirinajstim in vspolnjenim šestnajstim letom smejo se porabljati le za lahka dela, katera zdavju teh pomočnikov niso kvarljiva in ki ne zavirajo njih telesnega razvoja.

Razun mladih pomočnikov se tudi ženske za ponočna opravila (§. 95) v fabriških obrtovanjih sploh porabljati ne smejo.

Vender more trgovski minister, sporazumevši se z notranjim ministrom in zaslišavši trgovske in obrtne zbornice, potom naredbe oznameniti tiste razrede fabriških obrtovanj, pri katerih se obrtovanje z ozirom na njega svojstvo pretrgati ne dá, ali kder je z ozirom na potrebe teh obrtnih strok neprestano delo posebno potrebno in pri katerih se iz teh razlogov mladi pomočniki mej vspolnjenim štirinajstim ter vspolnjenim šestnajstim letom, tako tudi ženske sploh porabljati smejo za ponočno delo.

Skupna delavska doba teh oseb pa ne sme v 24-ih urah preseči postavne delavske dobe.

Učencem se smatra, kdor pri obrtagospodarjustopi v porabo, praktično priučiti se obrtu, brez razločka, ali se je dogovorila z učencem ali ne, in se-li za delo plačuje mezda ali ne.

Učence smejo imeti le taki gospodarji, kateri imajo sami ali pa njih namestniki potrebne strokovne znanosti, da morejo vspolnjevat propise glede obrtnega izobraženja učencev.

Nadaljše določbe se nanašajo na učbeni čas, na sprejem obrtnih učen-

cev, na preskusno dobo, na dolžnosti obrtnega učenca, in na dolžnosti gospodarjev, (mojstrov), zlasti da je mojster zavezan, kadar učenec zbolí, dati mu tisto pomoč, ki po splošnih zakonih gre poslom od strani gospodarjev.

Učno razmerje more se pred končanim dogovorjenim časom takoj razvezati v teh le slučajih: 1. Od strani gospodarjeve (mojstrove): a) če se nedvomno pokaže, da je učenec nesposoben priučiti se obrtu; b) če učenec zakrivi jedno izmej dejanj, oznamenjenih v §-u 82., lit. d, e, f in g glede pomočnikov; c) če ima učenec ostudno bolezen, ali mu dalje od treh mesecev brani delati; d) če učenca dalje nego jeden mesec držijo v zaporu. — 2. Od strani učenceve, oziroma njegovih zakonitih zastopnikov: a) če učenec brez škode za svoje zdravje v učbenem razmerju ostati ne more; b) če gospodar svoja dolžnosti jako zanemarja, učenca v uenravstvena ali protipostavna dejanja zapeljivati skuša ali, bodi da pravico očetovske oblasti sam zlorabi, bodi da učenca v zlovoljnostih od strani delavskih in hišnih sodrugov ne varuje; c) če gospodarja dalje nego jeden mesec v zaporu imajo, ali še v krajšem času, če za življenje učencu ni poskrbeno; d) če se gospodarju s kazensko sodbo obustavi obrt; e) če se gospodar v obrtnim svojim podjetjem preseli v drugo občino; vender se razmerje mora razvezati najdalje v dveh mesecih po preselitvi.

Na štirinajstdnevno odpoved more se učbeno razmerje razvezati od strani učenceve, če učenec ali njegov postavni namestnik dokaže, da učenec spremeni svoje zvanje ali da prestopi k bistveno različnemu obrtu, ali če ga stariši zavoljo izpremenjenih svo-

jih okolnosti potrebujejo za svojo oskrbo, za svoje gospodarstvo ali svoj obrt. Jedno leto po razvezanem učbenem razmerju naj tak učenec nema dela v istem obrtu ali v kakem le temu obrtu naličnem fabriškem obrtovanju brez pritrdila prejšnjega gospodarja.

Ob razvezi učbenega razmerja ima gospodar učencu dati pričevalo o zvršenej učbeni dobi, o njega vedenju v tej dobi in o pridobljenem izobraženju v obrtu. Če razmerje neha s pravorednim končanjem učbenega razmerja, tedaj naj načelnštvo zadruga, ako k tej pripada gospodar, dá učno pismo, porabivši učno pričevalo, oziroma učna pričevala, po določbah paragrafa 144 obrtniške postave.

To so v glavnih potezah določbe nove postave, ki v prvi vrsti jemlje pod svoje varstvo nedorastlo mladino nižih stanov i v tem obziru izpolnjuje najlepše človečanske svrhe, v drugej vrsti skrbi za to, da delalci ne zgubé popolnoma verskega čuta in da v njih ne otrpné vsi čuti za lepo in vzvišeno. Da je to vse bilo potrebno, mora priznati vsak človek, ki ima srcé na pravem mestu. Enake postave, ako se bodo tudi natančno izviševale, na najboljši način odstranijo nevarnosti, katere državam prete po nezadovoljnih delalskih in sploh onih stanovih, ki morajo v potu svojega obraza rediti sebe in svoje.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Naš cesar se utegne zopet letos sniti z nemškimi cesarjem, kakor se poroča iz Berolina. Nemški cesar pride 15. julija v hostinske toplice in ostane tam do 10. av-

Pred 17. stoletjem se o slovstvu v Bosni govoriti ne more. Vsa pismena naznanila pred tem časom spadajo v politiško zgodovino dežele. Vendar se moramo ozirati na ta ustna izročila in sicer, ker so zelo važna zaradi jezika in pisave onega časa.

Najstarejši spomeniki bosanskega slovstva so stare ne natisnene listine bosanskih Banov in kraljev od leta 1189-1453 k. so po nekoliko v inostranskih arhivih, po nekoliko pa v pismarnicah pri »Begih». Posebne važnosti mej temi je v Dubrovniku pisana listina bana Kulina, ki Dubrovčanom dovoljuje prosto trgovino v svojej deželi.

»Rodoslovje» iz leta 1340, spisal pop Rupčić, posvečeno srbskemu kralju Dušanu, ima mej pisanimi spomeniki, po starosti drugi, veljavo prve vrste. V tem spomeniku so plemenitih ilirskih rodov grbi, ki se zdaj nahajajo v frančiskanskem samostanu v Fojuici v Bosni.

V Gajevej bukvarnici je hranjen rokopis iz prve polovice 13. stoletja, kupljen v Berolini, ki popisuje življenje Aleksandra velikega v narodnem narečju, ki je tudi predmet mnogim narodnim pesmam. Ta zanimivi slučaj se pripisuje temu, da se je nekedar moč velikega Macedonca razširila po teh deželah. Zavoljo tega so Slovenci le-tu sem došedši sprejeli ime tega junaka v svoja narodna izročila. Jednako je se Konstantinom, od katerega izvajajo srbski časopisci slavito ime Nema-

mrak se ni čuditi, če je zaostalo ljudstvo v Bosni in Hrcegovini glede obraženosti in duševne olike, ter je sedaj na jako nizkej stopnji, in tem manj se je čuditi, ker Evropa, ki ima zmiraj na jeziku »človečanstvo in obraženost, ni ničesa storila, da bi bila izrgala to nadarjeno ljudstvo iz krepelj turškega zverjaka. In ker so se Bosanci še do danes ohranili, ter niso duševno poginoli, toraj se mora to pripisovati nekoliko njih življenju. In je posebna lastnost slovenskega življa, nekoliko pa je zasluga bosanskega frančiskanskega reda in posameznih po duhu in pogumu izvrstnih domorodcev. Ta mrvice obraženosti, ki jo dan danes nahajamo v Bosni, vsejal je red sv. Frančiška, tako so tudi vse slovstvene reči, ki se v zgodovini nahajajo v predalu hrvaško-srbskega slovstva, dela teh zaslužnih cerkvenih služabnikov.

V Bosni so se začeli verski boji ob času rečenega bana Kulina, ki je sam bil tajni krivoverec, celo vladarji in škofje so se pridružili Bogomilom; tedaj pošlje papež tija najprej Dominikance, potem Frančiskane in jednega škofa. Za vso deželo se ustanovi jedno škofijstvo se stolico pri sv. Petru in kapiteljem na Brdu, podložno višjemu škofu soljetskemu. Ko sta višja škola dubrovniški in barski prosila, naj se jednemu iz mej nju izroči škofijstvo, preloži papež Aleksander II. v sredi 12. stoletja škofijstvo v Bar. Pozneje se je preložila stolica bosanskega škofijstva v

Djakovar v Slavoniji ter se izročila pravica v Bosni frančiskanskemu redu. Kako je ta red rabil dano mu pravico, kaže za dosta prevelika domoljubnost bosanskega ljudstva do svoje domovine in do rodnih bratov. Do nedavnega časa so imeli ti neutrudljivi boritelji tako opravilo, kakor popi v Srbiji. Oni so imeli pod turško vlado take pravice, kakor Turki. Bili pak niso le najmočnejši steber krščanstvu, varovali so tudi narodna načela in svetinje proti turškemu surovinstvu. Kolike zasluge imajo Frančiskani v Bosni, kaže tudi jeden čin iz novejše hrvaške zgodovine. Ko je nesmrtni preustrojitelj hrvaškega naroda dr. Lj. Gaj razvil zastavo narodne samostojnosti in obraženosti, ko je dal na svitlo prvi hrvaški časnik in ilirsko idejo sprožil, pridružili so se bosanski Frančiskani prvi njegovej svetej zastavi ter so z veliko gorečnostjo doma na to delali, če tudi skrivno, da se zbrúže vse južne pokrajine pod imenom Ilirija. Ko se je v Zagrebu ustanovila prva »čitalnica» in ko je veliki učitelj hrvaškega naroda Vekoslav Babukić njene knjigotrške zveze na vse strani obširne Slavije raztegnol, bili so zopet bosanski Frančiskani, ki so to delo v svojej ožjej domovini prevzeli naročevaje knjige, iz strahu pak se še mnogokrat niso podpisali.

Kar so storili frančiskani za slovstvo, vidi se iz le tega načrta, ki smo ga narisali v slovstvenem delovanju od najstarejših časov pa do današnjih dni.

PODLISTEK.

O slovstvenem gibanju v Bosni.

Skoraj pet sto let je trpel velik del hrvaško-srbskega naroda v Bosni in Hrcegovini pod turškim samosiljstvom. Kaj pomenja turško samosiljstvo z dušnega in obrazovalnega stališča, o tem ni treba obširneje govoriti. Južno slovensko slovstvo je jelo hitro pešati pod turško oblastjo in ko je Turčin ugrabil biser Zvonimirove krone, prenehalo je duševno življenje popolnem v njenih deželah. Bolj nego pri vsacem drugem ljudstvu je bil duševni razvoj stare Rome odvisen od politiškega in zemljepisnega položaja, ker tu sem niso segali žarki one svetilne, ki je današnje stoletje spremenila v stoletje obraženosti v zlato dobo umetni in znanstva. Živahnega duševnega življenja v teh deželah nikedar ni bilo, vsaj v takem zmislu ne, kakoršno je v zapadu. Razvoj v Bosni je cvetel ob času narodnih kraljev posebno za vlade bana Kulina, ki je hrvaško narodno pesništvo visoko častil in pa ob času kralja Stjepana Tvrdka.

Vojna je bila v Bosni stanovitna, verski boji, razmirice niso dale do tega, da bi se bilo moglo razviti duševno življenje. Ko je leta 1463. Bosna, leta 1482. pa Hrcegovina postala turška dežela, prenehalo je duševno življenje popolnem. Pri tacih raz-

gusta. V tem času pa redno hodi naš cesar v Ibi in je shod toliko verjetniši, ker ga želita oba vladarja.

Cesarjevič Rudolf je bil 12. t. m. v cesarske palače za častnega doktorja dunajskega vseučilišča slovesno promoviran. Ob eni uri popoldne je sprejel akademiskega senata deputacijo. Rektor in dekan sta cesarjeviča s kratkimi besedami pozdravila, dvorni svetovalec Miklosić pa mu je izročil diplom. Cesarjevič se je z gorkimi besedami zahvalil za odlikovanje.

«Wiener Zeitung» od 14. t. m. razglasa cesarski ukaz, po katerem se konzularno sodstvo v Tunisu prepušča francoskim sodiščem; dalje razglasa zakon od 3. junija zastran podaljšanja izjemnega sodstva v kotarkem sodnjem okrožju do 24. junija 1885; potem zakon, po katerem se dovoljuje vladi, da vzame 25 milijonov gold. na posodo.

Deželna zbornica, dalmatinski in tirolski, odprla sta se 16. t. m. v prvem je naglašala deželni namestnik, da je vladi na srcu duševni in materijalni napredek dežele in da bo ona deželni zbor pri tem prizadevanju najkrepkeje podpirala.

V **hrvaškem deželnem zboru** se je 16. t. m. sklenilo, da se deželni zbor zavaruje zoper postavljenje kraljevega komisarja, zoper vsako enostransko razlaganje pogodbenega zakona in zahteva sklicanje regnikolarne deputacije, da se pritožbam konec stori. Opozicija je zapustila zbornico.

Pri **volitvah v operški državni zbor** je bilo izvoljenih 206 vladnih pristavev, 55 zmernih nasprotovalcev, 65 neodvisnih, 12 narodnjakov, 10 k nobenej stranki spadajočih in 17 antisemitov. Vladni so pridobili 19, izgubili pa 30 sedežev, antisemiti so pridobili 8 sedežev, pa le en sedež izgubili.

Vnanje dežele.

Ruski car je sprejel i na obed povabil avstrijskega majorja polka car Aleksander, Balaša, ki je bil poslan, da se vdeleži pri poroki ruskega velikega kneza Sergija.

Ruski prognanci na Arhangeljskem so se uprli, požigajo in delajo druge grozovitosti.

Srbska skupščina je 16. t. m. sprejela davkovsko prelogo po vladnem načrtu.

Srbsko-bolgarski raspor poravnjuje Bismark, njemu so se pridružile avstrijsko-ogerska, italijanska, angleška in ruska vlada. Doseglo se je uže toliko, da je Bolgarska umaknola mejne straže od prepirne zemlje pri Bregovem.

V **Rimu** je začela brezbožna drhal cerkve skruniti. To se je godilo tri dni, 6. 7. in 8. t. m. Dovolila se je namreč tridnevna božja služba, da se prosa za odpuščanje bogokletja, s katerim so se pregresili nekateri časniki. A uže prvi dan so se pomešali v cerkvi dominikancev S. Marta sopra Minerva nekateri golobradi paglavci in mej hvalnim petjem sikali, zvižgali in tulili; pobožno ljudstvo jih je iz cerkve vrglo, a ti so se branili in eden je

njevce. Jednako delo o Aleksandru velikem, pisano v hrvaškem jeziku, nahaja se v Roudniški knjižnici na Češkem.

Dobrovsky omenja v svojih »Institutiones linguae Slavicae Dialecticae« rokopisno delo iz leta 1406, govoreč o poslanstvu in delih apostolov, ki je posvečeno spljetskemu vojvodu in bosanskemu starosti Hrvoju.

To knjigo je podaril »Fuciolatti« papežu Benediktu XIV. Star bosanski spomenik je iz leta 1478 grobni napis kraljice Katarine v Rimu v cerkvi Aracont. Peter Ohmčević piše leta 1482. »rodoslovje srbskih in bosanskih kraljev, pisano na zadnji strani podobe kralja Matjaža, znane slovenske narodne pesmi, nahaja se v franciskanskem samostanu Sutisko.

To so najstarejši spomeniki bosanskega slovstva 17. stoletja.

Prednjo bomo govorili o prvih bosanskih pisateljih, treba je, da se ozremo na pisavo in jezik onega in naslednjih časov. Bosanski jezik je najlepši in najkrepkejši, ki je služil v izgledu srbsko hrvaškemu jeziku.

Zarad tega so Srbi za Dositeja Obradoviča in Hrvati za Ljudevita Gaja sprejeli bosansko narečje v književni jezik. Če pregledamo v duhu srbsko-hrvaško slovstvo, vidimo pisatelje, ki so se pred vsemi drugimi narečji ozirali na bosansko narečje zavoljo velike gibčnosti in lepote. Tako so delali Dubrovčani, in jezikoslovi 17. stoletja, Jernej Kadič, Ivan Mikolija, tako tudi pisatelja Kavdelič in Katandič.

celo necemu škofu v obraz plunil. Drugi dan se je brezbožnost ponavljala, a pobaline so zopet iz cerkve vrgli. Tretji dan pa je bilo še hujše, nekoliko potepuhov se je zopet pomešalo mej ljudstvo v cerkvi, drugi so se pa postavili pred hišami zunaj cerkve. Ko pa se je pel »Tantum ergo«, prihrumeli so ti v krdelu proti cerkvi, a ko so jih odgnali žandarji, začeli so tuliti, kar je bilo v cerkvi pričujočim znamenje, naj začno rogoviliti. Zatulili so toraj: »Evviva Garibaldi!« »Morte ai preti!« (Smrt duhovnikom). V pobožnosti moteni pa so kakor bi bili zgovorjeni zaklicali: »Evviva Maria!« »Evviva religione catholica!« Mej tem pa so žandarji skrunitelje cerkvenih obredov iz cerkve tirali. — Tako počenjanje se bo nad Italjo še bridko maščevalo.

Cerkve sv. Petra v Rimu je v nevarnosti. »Moniteur de Rome« poroča namreč, da je vsled naznanil angleške policije italijanska vlada opozorila vatican, naj dobro čuje na varnost cerkve v notranjih prostorih; vsled tega so bile straže zdatno pomnožene.

Iz **Bremena** se poroča, da so pri nekež ženski, ki je prišla iz Amerike, našli 4 z dinamitom napolnjene kovčge, ki so bili namenjeni v Wiesbaden, da umoré nemškega cesarja.

Zmaga katoliške stranke pri volitvah v belgijski državni zbor ima velik pomen, ne le za Belgijo, temuč sploh za Evropo. Ne le, da je liberalno stranko v Belgiji zadela enaka osoda, kakor v Avstriji, ne le, da je moralo odstopiti liberalno ministertvo, tudi zunanja politika se sedaj popolnoma predrugači. Belgijski liberalci so ulekli z Nemčijo, bili so veliki prijatelji Italiji ter sovražniki vaticanu, pri katerem so celo poslanstvo odpravili. Sedaj na krutno došla katoliška stranka je vsemu temu nasprotna; ona je prijateljica Francozom, ker vidi, da je Francoska katoliškej cerkvi vedno še bolj pravična, nego Bismark, i samo ob sebi se umeje, da so popolnem udani vaticanu in torej Italiji zelo mrzli. Da so liberalci vladno veslo izgubili, temu se prav nič ni čuditi; oni so postopali prav tako, kakor avstrijski; nič se niso učili i nič pozabili; svoboda jim je bila vedno na jeziku, ali rabili so jo le za svojo stranko in za zatiranje duhovnikov. Ljudstvo pa, ki spoštuje svoje duhovnike, naveličalo se je take svobode in v prah vrglo nje malike. In to je prav, to je čisto naravno ter je moralo tako priti, ker stranka, ki zgubi pot resnice in pravice, zgubi tudi razum o zvezi dejanskega življenja in tedaj mora propasti.

Angleška poslanska zbornica je 13. t. m. zavrgla predlog, naj se samostojnim ženam podeli volilna pravica.

V **Kseresu na Španjskem** so 14. t. m. sedem udov tajne družbe »črna roka« obesili.

Iz **Egipta** se poroča, da je Mahdi avstrijske misijonarje v Obeidu v nek stolp zaprl i da dobivajo jedi le enkrat na dan.

To je dokaz, da vse, kar je dobro, prodero. Pisava jim je rabila od najstarejših časov pa do 17. stoletja izključljivo »bukvica«, neka razlika »cirilice«, ki pak je bila lepša, ter imela večjo enakost meji posameznimi črkami, manj pečatov in manj črk. V 17. stoletju so jeli v slovstvu rabiti »latinico«, pravimo v slovstvu, ker v javnem življenju je gospodovala samo »cirilica« do leta 1813.

Vsa javna pisma in zapisniki so pisani do začetka tega stoletja v rečenej pisavi, zato nahajamo rokopise od 16—19 stoletja tudi v bosanskih samostanih in župniških hišah, pisane v bosanskej »cirilici«. »Bukvice« niso rabili le bosanski katolici, temuč tudi v Dalmaciji, v Slavoniji in v Srbiji, grškim pravoslavim je rabila »cirilica« kakoršnija je v cerkvenih srbskih knjigah.

Kde in kedaj so bile prve knjige tiskane z »bukvico«, to se ne ve, največ pak jih je bilo tiskanih v Veneciji, Rimu in Trnovem. Za »latinico« je bila najbolj uneta rimska cerkev, katera ni mogla videti niti »bukvice« niti »cirilice«, zarad tega je izgubila bukvice in »Cyrilica« v našem stoletju vso veljavo. Zakaj so rabili bosanski pisatelji obe pisavi, to se ne more lahko določiti. Ali jih je pomanjkanje cirilskih črk k temu sililo, ali pa so jih zapeljali dubrovniški, dalmatinski in slavonski pisatelji, katerih spise so poznali, pisane z »latinico«. (Iz »Politike«).

Ravan.

Manjka jim obleke, pisati ne smejo nikamor i z nobenim govoriti.

V **Sudanu** krivi prorok vedno širi svojo moč; 12. t. m. je en odtelk njegove vojske napadel Suakin, a bil je odbit, Mahdi sam pa se je vzdignol s 36000 možmi proti Dongoli.

O **padu Berber-a** se v časnik »Times« 11. t. m. iz Halfe brzojavlja, da je Berber pred 12. dnevi padel upornikom v roke. Posadka se je branila, dokler jej ni zmanjkalo streliva; še le potem so uporniki v mesto prodrli in skoraj vse vojake in prebivalce posekali. Husein paša Kalifa, berberski poveljnik, i načelnik roda Fagara sta hudo ranjena in z 50 družimi, ki so živjenje oteli, ujeta. Posadka je bilo v Berberu 1800 mož. Pripoveduje se, da je upornikov general Emir Abdullah zbral pri Berber-u 100.000 mož, in da je bilo po padu Berber-a poslanih 30.000 Arabcev, da zapró Dongolo.

Deželni zbori.

Isterski.

Poreč, 14. junja.

(III. sjednica).

Predsjednik dr. Vidučić otvara sjednicu u 11 urah. Biskupa neima nijednoga. Manjkaju zastupnici dr. Bolmarčić, Eluschegg, Strudthof, dr. Campitelli, Rizzi, dr. Gambini.

Bilježnik dr. Budba čita zapisnik posljednje sjednice, koj bude primljen bez prigovora.

Predsjednik poziva novo pristupivše zastupnike *Spinčića* i *Križanaca*, da učine svečano obećanje. Križanac potvrdi »prometto«, Spinčić »obećujem«. Jedno i drugo bez prigovora.

Zatim čita predsjednik razne stvari došle na sabor, među timi odpis, da je Nj. Vel. cesar i kralj uzeo na znanje lanjsko djelovanje sabora; da biskup dr. Feretić nemože doći radi težkih službenih poslova; da su se konstituirali odbori, da djačko društvo talijansko u Beču i »Kozmos« društvo za osjeganje u Beču molu pomoć.

Obćina *Volosko* molu pomoć za gradnju ceste prema Opatiji, zgora sadanje državne ceste. Glavarstvo *Kastavsko* molu pomoć za cestu Klana-Paka. Laura Gandusio učiteljica i Maria udova Angela Luzzatti mole pomoć. — Sve te stvari predane su dotičnim komisijam na razpravljanje.

Dr. *Petris* izvješćuje o izboru jednoga zastupnika u voloskom kotaru, i dvojice u koparskom. Buduć su izbori obavljeni posve zakonito i buduće nima protesta proti njim, nego jedan iz Koparsčine, ali nesadržaje ništa, što bi bilo učinjeno proti zakonu, predlaže zem. odbor, da se odobre sva tri izbora. Proti predlogu nije nitko i tako su *jednoglasno potvrđeni Slavoj Jenko, Antun Križanac i Vjekoslav Spinčić*.

Izvjestitelj dr. *Venier* čita predlog financijalnog odbora, da se odobri obračun zaklade *bratovšćina* za god. 1883. (Bratovšćina zaklada je ono, što su po benediktškoj Istri nekada ljudi ostavili za dobre svrhe, pak sada se troši ovako: jedan diel uborim, jedan crkvam, jedan školam).

Obračun je odobren sa sljedećim predlogom, kojega je u odboru postavio zastupnik g. *Zamlić* i odbor primio:

1. da se u buduće oštro pazi, neka se novci od fonda bratovšćinah troše za ono za što su odlučeni;
2. da se urede kapitali u pojedinih obćinah;
3. da se pazi neka postoji uprava takove zaklade, kako je odlučeno, to jest: dva čovjeka od crkve, dva od obćine i peti obćinski glavar.

Isti dr. *Venier* predlaže, da se odobri obračun za godinu 1883. zaklade: *Pologi* i *tudji novi* (depositi e denari altrui). I taj predlog je primljen, kao i obračun za god. 1883. i proračun za 1885. zaklade o mirovinah zemaljskim plaćnikom.

Isti dr. *Venier* u ime financijalnog odbora predlaže, da se odobri obračun za godinu 1883. i proračun za godinu 1885. zaklade zemaljske od odkupa desetine (fondo di esonero del suolo).

Zastupnik *Matko Laginja*, dobiv rieč, progovori najprije *hrvaški*: Velepoštovana gospodo! Izjavljam, da ću se danas, koliko mi to bude moguće, služiti talijanskim jezikom i to za to, da se nitko od vas ne bude mogao izpričati, da me nije posve dobro razumio, i da za ovaj put nestavim u nepriliku gospodna cesarskoga komisara, koji tu sjedi, a kako mi se čini, ništa nerazumije hrvaški. (Zastupnici i slušatelji posve su mirni). Zatim reče talijanski od prilike ovako: Mi manjina nemožemo vam nikako odobriti ovoga obračuna i predložena proračuna, i to zato ne, jer je odplaćivanje ovoga duga za nekoje sudbene kotare posve nepravedno. U nekojih sudbenih kotarih ljudi su posve ili

skoro posve platili gospoščinu (esonero). S onim nametom od 12%, kojega ste od više godina udarili i kojega svi bez razlike plaćamo, neumanjuje se za ništa dug provincije Istre prema cesarstvu.

Težko je razumjeti se u te tolike račune, zato ću ja samo nešto spomenuti i dokazati već iz toga, kako je odplaćivanje desetine nepravedno uređeno.

Godine 1875. dogovoreno je izmedju Istre i cesarstva, da se prekida svaki račun do onda i da Istra ostaje cesarstvu dužna od desetine još četiri sto i šestnaest tisućah forintih, na koje neće plaćati interesa.

Za odplaćivanje obligacijah, koje se loterijom dignu i interesah, ima se plaćati 10%, nameta na izravne poreze ili franke. Sada se plaća 12%. I mi to plaćamo, ali se od onda dug provincije prema cesarstvu nije smanjio za ništa.

Kako je to plaćilo nepravedno, vidite iz istoga računa, koj nam je predložio zemaljski odbor.

U sudbenom kotaru *Volosko* duguju ljudi za desetinu svega skupa: fr. 344.65, a platili su godine 1883. adicionala u ime odkupa od desetine: fr. 319.08.

U sudbenom kotaru *Krku* duguju ništa, a na to ništa platili su adicionala fr. 2635.32.

U sudbenom kotaru *Cresu* duguju fr. 12.03, a na tih 12 fr. 03 nč. platili su nameta fr. 1629.23.

Tako je sudbenim kotarom *Lošinjskim*, a skoro tako i sa *Podgradskim*, jer i ovaj je dužan samo oko 5000 for., a plati svake godine nameta okolo polovice toga iznosa.

Govori se po Istri, piše se dapače u novine i mi to moramo čitati, da nam vi dajete talijansku kulturu (naobraženost). Dobro! Ali onda, gospodo, ja tvrdim, da vami mi to dobro debelo plaćamo, i da bi vaša opazka valjala samo onda, kad biste nam dali škole svagdje, gdje bi trebalo i onakove, kakove bi trebalo.

Zato vam moji drugovi i ja nikako neodobravamo toga računa, već predlažem:

1. Neka se razvidi, koji mogu a koji nemogu platiti desetine u onih krajih, gdje je taj dug narasao;
2. što se zna, da nemože biti utjerano, neka se briše; a onda;
3. namet neka se razdieli po kotarih polug toga, koliko je jedan kotar više ili manje dužan.

Ove opazke našega zastupnika našle su nepripravnu talijansku većinu. Dr. *Petris* izvrcao je lievo i desno, htio je ljudem dokazati, da neplaća jedan kotar za drugoga, nego da se odplaćuje dug provincije prema cesarstvu sa onim nametom od 12 po sto.

Laginja odgovara, da to nije istina, jer da je Istra od godine 1875. dapače još 100.000 forintih više dužna cesarstvu, nego li onih 416.000 forintih, premda se od onda u celoj Istri pobira namet od 12%, u to ime.

Dr. *Amoroso* htio je takodjer opravdati stvar, ali ni njemu ni pošlo za rukom, sa svim tim, da je izpripovjedao historiju desetine.

Predsjednik izjavlja, da nemože dati glasovati o predlogu zastupnika *Laginja*, jer da bi se trebalo prije s vladom dogovoriti.

Izvjestitelj dr. *Venier* veli, da nemože ništa pridodati onomu, što je rekao i protumačio dr. *Petris* i dr. *Amoroso*, drugim riječmi: ni on nije opravdao krivicu. — *Sa svim tim odobrila je većina obračun desetinske zaklade (fondo d'esonero) za godinu 1883. i proračun iste za godinu 1885.* Ali ovo pitanje o krivici, koja se događa celomu puku Istre, nije još zaspalo.

Napokon dr. *Venier* izvješćuje, da je umirovjeni poslužnik zemaljski, *Frane Devonato* molio pomoć, a financijalni odbor predlaže, da se ta molbenica odbije i tako je odlučeno.

Tim je sjednica završena i buduća urečena za sredu 18. junja 1884.

Goriški.

Gorica, 15. junija.

Druga seja bila je minoli ponedjeljek ob 4. uri popoldne. Ker je bilo zadostno število poslancev navzočih, otvoril dež. glavar sejo, ter prosil tajnika da prebere zapisnik prve seje, ki je bil enoglasno sprejet. Deželni odbor položil je račune za leto 1883. in proračune za leto 1885. vseh zalogov. Vsi računi se izročijo finančnemu oisku. Deželni glavar povabi g. dr. *Abrama* kot poročevalca, ki je poročal o navetu, naj bi se odposlala po deženem odboru prošnja visoki vladi, da bi predložila državnemu zboru načrt postav, po kateri bi bila prosta kolekov in pristojbni vsa pisma in pogodbe, zadevajoče pogozdovanje Krasa po dež. postavi, ki je bila lansko leto sprejeta. Predlog je bil sprejet.

Dr. vitez *Tonkli* predlaga, naj se voli razen finančnega tudi petičij-ki in pravni odsek, ker utegneta tudi ta odseka vdo-bitu potrebnega gradiva. Predlog se sprejme in na to se volijo odseki: V finančni odsek so bili izvoljeni ti poslanci: *Viljem pl. Ritter* predsednik, župan dr. *Maurovčič*, dr. vitez *Tonkli*, *Ivan Gosser*, *Andrej Ko-*

cijančič, dr. Al. Roje in dr. Verzeznassi. — V peticijski odsek: Anton de Dottori predsednik, Evgen baron Ritter, Jožef Ivančič, Ignacij Kovačič, Rajmund Mahorčič, Matija Jonko in Del Torre. — V pravni odsek: dr. vitez Pajer predsednik, dr. Abram, dr. Verzeznassi, dr. Miklavž Tonkli, Franc Povše, Bernardelli de Dottori. Nato je bila druga seja zaključena.

DOPISI.

Barkola. 16. junija. — Izmej vseh procesij Sv. Rešn. Telesa v okolici se more gotovo barkovljanska prva imenovati. I to posebno največ zavoljo lepega reda. V nedeljo 15. t. m. je bila procesija (opasilo) v Barkovlji. Za procesijo se je pripravljalo i spletalo uže kake tri dni poprej. Kakor vsako leto, tako so i letos imeli ribiči blizu luke svoj lastni altar. I povsod je bilo vse v zastavah. Sv. mašo v procesiji je služil č. g. Černe z asistenco dveh družih g. župnikov. Posebno lepo je bilo videti ženski spol ves v narodnej, prazničneje obleki. Kot zastopnika mesta sta bila dva gospoda z magistrats i gverner Visentini i la teater paré. Godla je še precej dobro domača godba. Sploh vse je bilo v najlepšem redu. Oboki železne ceste, skoz katere procesija gre, bili so vsi z raznimi zastavami, cveticami i zelenjem odlični. Vmes imenovanih zastav pa je imela »čast« plapolati slovenska trobojnica z grbom vojvodine Kranjske. Za to gre čast č. g. Luki Pertotu, posestniku iz Barkovlja. On sam je namreč omenjeno narodno novo zastavo kupil. Vsa čast gre pa tudi za to gospodu Luki, da se je zdaj popolnoma spreobrnil. In to zato, ker je omenjeni gospod v zadnjem volitvi za Cesara — glasoval. Pa kaj Cesare! Zdaj naj gre rakom žvižgat, i saj je tudi svoje posestvo (ladjedelnico) v Barkoli prodal. Barkovljanskega capovilla se tudi gospod Luka ni bal, ko je slovensko zastavo kupil. Saj zna sam, da more capovilla malo ukazati. Po našem menenju namreč celo oni ljudje, ki čevlje »biksajo«, več plačila na leto dobivajo, nego naš capovilla. Ker je zdaj Cesare, kakor sem omenil, svoje posestvo v Barkoli prodal, zgubi kmalu svoj upliv na ljudstvo. Saj vidimo dovolj iz tega po g. Luki Pertotu. Pri zadnjih volitvah je bil Cesarjev agitator, zdaj si je pa sam novo lepo narodno zastavo kupil. Iz tega se vidi, da je omenjeni g. L., po domače Pendla, spoznal, kaj je »prava« in »nuopak«. Zatoj mu še enkrat izrekamo zavoljo tega srčno hvalo. Narodni Barkovljani.

Z Dutovljanske občine, 12. junija. — Mej večletnim županovanjem g. A. Stoka je naša občina slovela, kakor ena najprvih, kar se tiče njenega reda, osnovano se je mnogo koristnega, ljudstvo v vseh treh vseh oddelkih naše občine je bilo složno, napredovala je občina, bodi si v narodnosti, kmetijstvu, ali družih obzirih. Da je temu re, priča nam to, da je bil g. A. Stok odlikovan s zlatim križem od Nj. veličanstva. Zdaj pa, žali Bog! vse je nasprotno, nastal je velik nered, ter nam preti propad. V zadnjem dopisu iz naše občine je bilo omenjeno, da se je pri nas zaprlo mnogo pašnika. Zdaj pa smo iz gotovega vira izvedeli, da je vzrok temu sam g. župan And. Lah, ki je to provzročil brez sklepa občinskih mož, vsled česar je ljudstvo tako nevoljno, da mu misli narediti nezaupnico. — Še bolj pa nas vznemirja to, da je občina z občinskimi davkom zastala, vsled česar je č. kr. davkarja občinska posestva zarubila, in vender bi se bil davek leško platil, ker občina ima nad 400 gl. dohodka, in občinarji so tudi za davek denar zložili. Tudi eden občinskih starešin misli odstopiti, ker je značajan ter noče delati za nered. Upamo, da ta opomni kaj pripomore, ker sam g. župan lahko vidi, da vsi propademo, če tako dalje pojde. Imamo tudi več mož v občini, ki bi bili sposobni ohraniti mir i red v občini, in prišel bi bil drug na županov sedež, da ni bil na poti agent, ki je vabil ljudi, da so mu glasove prodajali, ter s tem provzročili škodo sebi in občini. Leško bi navedli še večje napake, a vender sklepamo s temi ter želimo, da bi občinstvo prišlo k boljšemu spoznanju! Letina kaže pri nas še precej dobro, posebno žita so lepa. Na binkoštno nedelo, proti večeru je splezal nek kmet iz Dutovljan na črešnjevo drevo, da zavžije sladaskih črešen; a nesreča ga doleteli, veja se pod njim ulomi in on pade raz debla dva sežnja visoko ter na tleh obleži; pozneje ga prinešo na dom, a drugi dan, previden z sakramenti za umirajoče, zdahne svojo dušo. Rajniki je bil marljiv kmet., zapustil je 3 otroke in žalujočo vdovo. Več občinarjev.

Iz Ospe. 14. junija. — Srečen in vesel dan je bil včeraj za Ospe. Obiskoval je nas milostivi vladika gosp. J. Glavina ob 4. popoldne. Srčno ga je ljudstvo sprejelo ker se je v mnogobrojnem številu

zbralo, želeče gledati v mili obraz svojega višjega pastirja, ter sprejeti sveti blagoslov. Veselje je bilo brati na obliči občinstvu, ki si je v čast štelo, da ima nekoliko časa v svojej sreji preljubljenega gospoda škofa. Osapski farani so vrli katoličani in jim je v hvaležnem spominu vsak, kdor jim je kazal ljubezen. Saj oni tudi ne zahtevajo drugoga, nego da se z njimi v ljubezni obdne. Priča so novi zvonovi. Le par besedi je bilo treba, pa so bili zadovoljni toliko stotakov žrtvovati. Toraj slava takim možem. Oni se trdo drže stare vere, starih običajev. Dosti zdravega jedra je v tem narodu in marsikaj bi se dalo izkoristiti, ko bi le polovico rodoljubnih voditeljev, kakor so v Dolini, imeli. Toraj na delo vi, ki ste v prvej vrsti poklicani za narod kaj žrtvovati, in katerim mora biti sreča svojega naroda pri srcu. Rodoljub.

Domače in razne vesti.

Čestitke koperskim volitcem. Iz Stinjana je došla ta-le čestitka: Rodoljubivim izbornikom koperskog političkog kotara! Zagraktalo jato crnih gavranah nad Vašim kotarom, nebi li razneslo što je rodoljubni mar mukom posakupio; ali — jato prošlo kako došlo! Probudjena narodna svjest, tvrdi značaj, nepodmitljivi ljudi obranili su kotar. Blago si ga njemu kod takvih izbornikah. Čestitamol Zivilli (Podpisi)

Imenovanje. Minister notranjih opravil je imenoval v Korminu nastavljenega policijskega komisarja Aleksandra Seidel višjim nadzornikom tržaške varstvene straže in policijskega koncepista Kristofa Busich policijskim komisarjem v stanu tržaškega policijskega vodstva.

Slovenska čitalnica v Trstu napravi v soboto 21. t. m. veliko veselico, da tako prav slovesno odpre nove svoje prostore v »Monte verde«. V ta namen je odbor povabil vso prvo gospodo tržaško, namestnika, udorne svetovalce, predsednike raznih uradov, prve trgovce itd. Vrt bode krasno razsvitljen, na vrtu bode pel močan pevski zbor in godel bode najboljši tržaški orkester; v okrašeni dvorani pa bo le ples. — Nadejati se je krasnega večera. Zato pa uže naprej čestitamol marljivemu in pogumnemu odboru.

Tržaški sokol je zabeležil 15. dan meseca junija kot dan nove zmage. Priletel je v prijazno Katinaro, ki je še vedno lepo okrašena in odlična vsled zadnjih slovesnosti, ki so dobrosrčno ljudstvo tako navdušile, da se mu še zdaj radost na obrazih bere. Sokola je čakala velika množica pri vhodu na cesto, zbrana je bila skoraj vsa vas; pa tudi iz drugih krajev, posebno iz Trsta je došlo mnogo rodoljubov. Godci so mu šli naproti ter ga privedli s krepko donečo »Naprej zastava Slave!« Ljudstvo mu je zaorilo: »Ziviol in sine o sebi reči: Veni, vidi, vici. Prva pot mu je bila v cerkev, iz cerkve je korakal pred farož in tu pozdravil čest. g. župnika Rogača, vrlega našega rodoljuba, moža, čegar zasluge za katinarsko cerkev so neizbrisljive. Od tod se je napotil pred gostilnico, spremljan od hrhkih katinarskih deklet in obile množice. Zlat pa se je pričelo prav domače veselje, katerega najmanjša meglica ni kalila, vse je bilo židane volje. Nazdravilo se je najprej gosp. župniku in Katinarcem, ki so v lepej vzajemnosti in slogi toliko žrtvovali za svoje svetlišče, švigale so zdravice, zveneče čaše, razlegale se pesmi katinarskih in tržaških pevcev, sukali so se Sokoli z hrhikimi deklicami, bil je lep večer. — Dva žandarja sta sicer zvesto spremljala rudeče košulje in se kar od njih ne umaknola, ker paziti sta morala na red, a sama pač pritrđita, da tu ni bilo nobene nevarnosti, tudi vsled tega ne, ker je bil bazovski okrajni glavar, moder gospod, toliko skrben, da je prepovedal govore ad majorem gloriam tržaškega magistrata. Pa nič za to, ker dan se je bil takrat uže nagnol in odpotovali smo v Trst skoz prijazno Lonjero, kder smo se nekoliko pomudili. Tudi tu je bil Sokol lepo sprejet, ko bi trenol, zgrnol se je polno ljudstva okolu njega ter bilo presrečno veselje in radovanje.

Odbor delalskega podp. društva je izdal posebno okrožnico do vseh udov, v katerej okrožnici svari nekatere ude, naj ne delajo združbe v društvu in naj ne nasprotujejo potrebnim in legalnim sklepom odbora. Okrožnica je pisana v mirnem, a odločnem zmislu. — Priporočamo vsem udom omenjenega društva, naj jo pazljivo prečitajo.

Delalsko podporno društvo napravi, kakor je uže naznanjeno, izlet v Gorico s posebnim vlakom, ki odide ob 6^{1/2} uri zjutraj iz Trsta in se zopet vrne v Trst točno o polnoči. Na vlak, katerega hla-pon bo okrašen, bode vsa veteranska godba in močan pevski zbor. Odbor ženskega oddelka bode nesel se seboj krasen trak, ki stane f. 125; ta trak podarijo odbornice zastavi goriškega bratskega društva. Lepo bi bilo, da bi tudi naš vrli »Sokol« mnogobrojno vdelžil se prelepe slavnosti. — V

Gorici goste sprejme goriško bralno in podporno društvo na postaji. Preskrbi se tudi, da bodo izletavci dobro postreženi in po nizkej ceni. — Vožnja v vlakom v Gorico in nazaj stane v II. razredu f. 1.80, v III. razredu f. 1.20. Vsak deležnik pa je naprošen, da plača 10 do 20 soldov najmanj za godbo. Vozni listi se dobivajo od denes počenši v uradu društva, Corsia Stadion št. 11, v prodajalnici g. Fr. Žitka v Corsia Stadion št. 1, potem v Tržaškej čitalnici (Monte verde), v kavarni Commercio in pri mnogih društvenih poverjenikih. — Obširni program izleta in program slavnosti v Gorici prinesemo kesneje.

Nova hiša podria. — Vtorek opoldne se je v via Istituto podria hiša, ki je bila sezidana do četrtega nadstropja in je le strebe še manjkalo. Še velika sreča je, da so delavci skoraj vsi uže delo zapustili in tako sta le dva delavca budo poškodovana, eden ima nogo dvakrat zlomljeno, drugi je pa nevarno na glavi ranjen, tudi neka ženska je nekoliko poškodovana. Zidanje je vodil polr Mosetig, katerega je vsled nesreče policija zaprla. Hiše v Trstu zidajo jako hitro in s površno pazljivostjo; Bog nas varuj potresal. Pozneje smo zvedeli iz popolnoma zanesljivega vira, da je magistratova stavbena komisija nedavno zidanje ogledala, pa ni našla nobenega pomislika zoper to; po tem takim bi se morala tudi zoper to komisijo preiskava uvesti.

Tržaške novosti: Vreme. V ponedelek smo imeli v Trstu v juniju nenavadno vreme; ves dan mrzel dež z burjo, tako, da je moral vsakdo, kdor se ni hotel prehladiti, obleči zopet zimsko sukno, uže par mesev odloženo. Videli smo od daleč Koroško in Kranjsko gorovje v belej obleki in Sežanci nam pravijo, da so v ponedelek došli v Sežano razni vlaki, na katerih je bila snežna odeja. — Čudno to vreme v tem času! Škodovalo je gotovo mnogo poljskim pridelkom, posebno pa trti. — Ker se je pa zdaj vremenilo, nadejati se je, da ostane lepo vreme odslej stanovitno, — saj pa lepega vremena silno potrebujemo iz zaravstvenih in gospodarskih obzirov.

Mestna ženska pripravnica italijanska za odgojo učiteljic, ki se je pred par leti odpravila, zopet se uvede s pribodnjim šolskim tečajem. To je z 16. septembrom.

Olepljanje mesta. Mestna delegacija je sklenola, da zagradi veliki prostor pred mestno bolnico z lepo železno ograjo.

Zopet hrvatski paviljon. Znano je, da naši mestni očetje niso hoteli prevzeti hrvatskega paviljona od družbe za olepljanje Trsta samo zato, ker je hrvatski, to je slovenski. — Delegacija je sicer poročila, da bi mesto imelo preveč stroškov, ako bi hotelo paviljon prestaviti na drugo mesto, zato da se protivi daru; a to je bila le pretveza. Zdaj pa društvo za olepljanje misli na to, da oni paviljon prestavi ali v novo luko, ali k lovcu, ali pa v takozvano Serpentino; na nobeni način noče dati iredentovskim junakom veselja, da paviljon zgine iz Trsta. — All ta dogodba kaže, kako zagrizli so nekateri naši lahoni; hrvatskega paviljona, ki je prava arhitektoniška dika, umetno delo, nočejo gledati iz same zagrizlosti, iznašli so menda uže iredentovsko umetnost! Kedor seje veter, žel hode vihar, in tega se nadejamo.

Nesreče. V nedeljo v noči je padel v morje z mola S. Carlo 70 letni delalec Josip Mozetič — Ribiči so še živega potegnoli iz morja, a ker ga je tresla huda mrzlica, morali so ga peljati v bolnico. — Prav tako je v nedeljo padel 11 letni Anđelj Fadut na bregu Sanitá v morje, pa so ga piloti rešili. — Zidar Franc Kozulič, ki je delal prav pri onej hiši v Via dell'Istituto, ki se je včeraj podria, padel je v ponedelek s tretjega nastropja na ulico in se tako močno poškodoval, da težko več ozdravi. Odpeljali so ga precej v bolnico. — 84 letni Jožef Detič se je dal vsled bolehnosti v ponedelek prenesti v bolnico v nosilnici, v katerej je mej potjo mirno za večno zaspal, namesto v bolnico, nesli so ga potem precej k Sv. Justu.

Samomori. Včeraj zjutraj so potegnoli pri Sv. Jerneju na suho truplo utonjenega uradnika Franca Martini-ja, 50 letnega moža; pravijo, da je sam skočil v morje vsled slabih finančnih razmer. Poleg romantike je tudi morjemenda zapeljivo za samomorilce. — 23. letna šivilja Eliza Samero si je v ponedelek na molu Sv. Andreja najprej prerezala žile, potem pa skočila v morje. Vesljarji neke Lloydove barke so jo zagledali na površju morja; približajo se jej in najdejo, da je uže mrtva, izvlekli so jo potem na suho in policijska komisija jo je ukazala prenesti v mrtvašnico k Sv. Justu. — Na omenjenem molu pa je nek ribič videl zraven ženskega klobuka in solčnika, tudi možki klobuk, cilindar, in možki solčnik. — Sodi se vsled tega, da se je tam na molu izvršil zadnji odstavek kacega romana, dasta se najbrže kaka Romeo in Julija skupaj vrgla smrti v naročje, a da se je možki najbrže v morju skesal in splaval zopet na suho. To so nastopki literature, katero širijo mej mladino nekatere ljudske biblioteke tržaške in pa sploh

romantično življenje naših šivilj in mladih »škartocev«.

Požari. Včeraj popoldne ob 5. uri je vstal velik ogenj v magazinu vreč g. Naschitz-a v Via Carintia št. 16. — Vtrogasci so bili hitro na mestu in so požar ustavili predno je mogel dalje seči. Neka delalka je pustila luč na vrečah, luč se je prebrnola in vreče, katerih je v magazinu na tisoče, začele so goreti. Škode je nekaj nad 1000 gl. — Prav v tistem času je vstal ogenj podstrešjem hiše št. 1 v Androna dell'Olmo, v stanovanju nečega F. Schein. Tudi tam so bili vatrogasci hitro pri rokah, lu so ogenj zadržali še predno se je mogel razširiti.

Društvo Avstrija napravi 24. t. m. v vrtu »Mondo nuovo« veliko svečanost z godbo in umetelnimi ognji. Ako bi vreme bilo neugodno, preloži se veselica na dan 1. julija.

Bitev na morji pred Trstom bomo gledali danes teden. Vtorek 24. t. m. pride pred Trst c. k. eskadra in ostane tu do četrta 25. t. m. V sredo 25. bo velika manovra, v boji hode sedem bojnih ladij in enolico torpednic. Ta jako zanimljiva morská bitev gotovo privabi iz vseh krajev mnogo ljudstva, da vidi to redko prikazen.

Prisv. Ivanu v tržaškej okolici bode dne 24. t. m., na dan sv. Ivana, cerkvenega patrona, velika slavnost: blagoslovenje novega velikega zvona ob 9. uri zjutraj. V nedeljo potem, 29. t. m. pa bode navadna procesija. Nadejati se je, da obe slavnosti obišče tudi mnogo Tržčanov.

Izpred porotne sodnje 14. t. m. je bila obravnava proti onemu Jakupu Defranceschi iz Trsta, 48. letnemu fakinu, ki je 20. aprila svojo poprejšnjo ljubico Rozo Radič, uže starikasto žensko, v postelji z nožem zaklal k ljubju kričanju dveh majhnih otrok, ki sta ležala zraven matere in brambi nekega družega fakina. Cavalieri po imenu, katerega je tudi nevarno ranil. — Umoril jo je, ker ga ni hotela več imeti zraven sebe. Živeti je hotel namreč ta sprideni človek na ramah omenjene ženske, čemur se je ona protivila. — Po zaslišanju prič so se porotniki prepričali, da je bil umor premissij in so ga torej krivega spoznali premisijenege uboj; sodnja pa ga je obsodila na vešala. — To je bil zati proces v tej sesiji porote.

Policijsko. Stražniki so včeraj njeli in zaprli nečega mornarja, ker je v pju-nosti pobival in razsajal po ulici Grosada, potem neko dekle brez službe, doma iz Kamnika, ker je ubežala iz Sežane, kder je bila kot odgnanka na prisiljeni poti v domovino, in 2 fakina, ker sta v starem mestu pri Tiroicu pila in jela, potem pa pobrisala, ne da bi bila kaj plačala. — V ponedelek v noči sta neznaná tatova vdrila v gostilno »k zlatemu konju« v ulici Farneto št. 24 in sta pokrala 15 gl. drobiža, en samokres in nekoliko smotek.

Naš domači polk Milan I. kralj srbski št. 97 odide 18. julija iz Pulja v Sežano k vajam. Od tam maršira polk 2. avgusta v Št. Peter in sosednje vaši, iz Št. Petra pa 21. avgusta v 3 marših v Ljubljano. V Ljubljani bode počival polk 24. avgusta, 25. avgusta pa odpotuje v Kranj k divizijskim vajam. 5. septembra vrne se polk v Pulj.

Iz Divače se nam piše: Nekateri se jako hvalejo s tem, da so oni prvi našli našo vilenico, posebno nek plemenitiž hoče po vsej sili, da jo je on našel. Temu pa ni tako. Vhod v jamo nam je bil uže davno znan, le o notrajnih krasotah nismo nič vedeli, dokler jih ni odkril Gregor Žiberna iz Divače. Njemu tedaj gre hvala, da je vilenico odkril.

»Slovenski jez« v Brdih napravi dne 22. t. m. v Biljani »poučno predavanje« v prosep kmetijstva. Začne se to »poučno predavanje« o o. uri popoldne. Govoril bo g. odbornik Anton Jakončič, posestnik iz Slovrenca, ki je bil vrl učenek kmetijske šole v Gorici. K obilnej, brezplačneje udeležbi vabi odbor.

»Slovenski jez« bode praznoval tudi god slovenskih apostolov sv. Cirila in Metoda z slovesno božjo službo, ki bo v nedeljo dne 6. julija v Biljani ob 10. uri, in z rednim občnim zborom, ki bo potem v tamkajšnji šoli. Na dnevnem redu občnega zbora bo mej drugimi točkami volitev novega predsednika in odbora. D. se vsi društveniki tega udeležite, vabi odbor.

Primorska deželna blaznica. Tržaškemu deželnemu odboru je naznanilo, da 22. državna loterija je toliko vrgla, da bi se mogel dati prvi brok s 50.000 gl. za primorsko deželno blaznico, ampak le 38.000 gl.; primanjkljaj se skoraj gotovo podeli iz 23. državne loterije. V seji 26. maja je deželni odbor, sklenol, obrniti se na istrski in goriski deželni odbor, da vsi trije skupaj sestavijo proračun za blaznico.

Prepovedana oprava. 15. t. m. se je hotela v Kopru tamošnja mestna banda pri procesiji privkrat Koperčad om pokazati v novej opravi. Ali pred procesijo je k sebi poklical okrajni glavar vitez Bosisio bandarjaša ter mu izjavil, da ne more dopustiti, da bi se v takej opravi banda

